

kisvárdai lapok

XIX. évfolyam 1. szám – 2017. június 17. szombat

Romeo&Julia

Tartalom

- 2. old.: Köszöntők
- 3. old.: Beszélgetés Nyakó Béla fesztiváligazgatóval
- 3–4. old.: Balogh Tibor művészeti tanácsadó gondolatai
- 5. old.: Kritika – Puskin nyomán: *Anyegin*
- 6. old.: *Anyegin* szakmai beszámoló
- 7. old.: Kritika – *Romeo & Julia*
- 8. old.: Programelőzetes

„Kisvárdán lehetőségünk van arra, hogy megállítsuk az időt, és visszahajoljunk az elejtett értékekért. Nem tiltja paragrafus a korábbi évadokban otthon sikeresnek bizonyult, de idáig el nem érkezett előadások meghívását, ha azok repertoáron vannak még.”

Anyegin

Köszöntők

Andy Vajna, kormánybiztos, a fesztivál fővédnöke

Mamám Kisvárdán született, gyerekkoromban gyakran meglátogattam a rokonokat, sok kellemes emlék fűz a településhez. Nemrégiben a L.E.S.Z. Fesztren jártam és örömmel tapasztaltam, hogy a város mekkora fejlődésen ment át. Részben a személyes kötődés miatt vállaltam el a Magyar Színházak Kisvárdai Találkozójának fővédnökségét, másrészt rendkívül fontosnak tartom a magyar kultúra értékeinek ápolását. Azt, hogy idén már 29. alkalommal szervezik meg a fesztivált, egy nagyon erős elköteleződést jelent. Filmügyi kormánybiztosként kifejezetten értéknek tartom, hogy a magyar kultúra ápolása nemcsak a fővárosban, hanem országszerte fontos ügy. Bízom benne, hogy a magyar határon innen és túli színészek, produkciók sok maradandó élményt okoznak majd a közönségnek Kisvárdán.

Leleszi Tibor, Kisvárdai polgármestere

Tisztelt Színházszerető Közönség!

A kultúra különleges szegmense a színház, s joggal vagyunk büszkéek rá.

Büszkéek Kisvárdára, ahol több évtized távlatában született valami, mely megyénk és hazánk egyik legnívósabb és maga nemében történelmet író, emblematikus kulturális eseményévé nőtte ki magát. Számomra a színház egy kulturális kapocsként szolgál.

Összefog nemzeteket, és összefogja azokat az embereket, színészeket, akik a határon innen és túlról egy közös hivatásnak szentelik életüket.

Olyan hivatásnak, mely a világ minden táján egy dolgot hirdet, mégpedig azt, hogy: a színház nem más, mint menedék, a csodák világa, mely kiolthatatlan és örökké tartó láz a közösség számára.

Művészetszerető emberként örömmel tölt el a tény, hogy a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválja közel 30 éven át ide tudja vonzani a magyar színházi világ valamennyi nívós és amatőr szereplőjét az országhatárokon túlról is.

Büszke vagyok arra, hogy ezalatt a közel 2 hét alatt szellemi és kulturális örökségünk olyan tárháza nyílik meg, mely figyelemre méltó, s egyben nemzeti értéként is dokumentálható az utókor számára.

Úgy érzem városunk anno 1989-ben egy nagy útra vállalkozott.

Tarisznyájába gyűjtötte a különböző nemzetek társulatait és elindult szerencsét próbálni. Sok nehézséget maga mögött hagyva bebizonyította, hogy egy kis város is képes olyan nagy volumenű, a maga nemében „hungarikumot” életre hívni, melyet 29 év távlatából is az elismerés és az összetartás koronáz meg. Kisvárdai Fesztivál által minden nyáron egy közösségi szintérré alakul.

Célunk, hogy az összetartozás jegyében teremtsünk, átörökítsünk, példát mutassunk, s ezzel együtt beírjunk valamit az utódok nagy könyvébe.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a színház a kultúra legnagyobb szentélye. Ahol egy megfoghatatlan, elérhetetlen de mégis élénk táru világ részesei lehetünk. Ahol akkor és abban a pillanatban azok lehetünk, akik talán mindig is lenni akartunk. Hiszem, hogy a kisvárdai fesztivál egy üzenet is!

A jövő nemzedékének küldött vizuális üzenet, hiszen meg kell látnunk a csodát a hétköznapi monotonijában!

S a hely, ahol mindez tárt karokkal várja a nagyérdeműt, nem más, mint a színház!

Ahogy Denis Diderot mondja: „A színház az egyedüli hely, ahol az erényes és a gonosz ember könnyei összefolynak.”

Kuriózum Közép-Kelet-Európában

Beszélgetés Nyakó Bélával, a Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza igazgatójával

Ebben az évben 16 bemutató kapott helyet a Magyar Színházak XXIX. Kisvárdai Fesztiváljának versenyprogramjában, amely csaknem harminc éve szemlézi a határon túli magyar nyelvű színházak előadásait. Nyakó Béla fesztiváligazgatót lapunk először arról kérdezte, milyen szándékkal jött létre a rendezvény mintegy három évtizeddel ezelőtt.

Kisvárdra a hármashatár ölelésében fekszik. Harminc évvel ezelőtt a város akkori vezetői megkeresték azokat a magyar nyelvű társulatokat, amelyek a határhoz közel működnek. E gondolatmenet mentén kezdett kirajzolódni ez a találkozó, amely jövőre már kerekén 30 éves lesz. A fesztivál első éveiben a színházak bemutatkozásán, egymás megismerésén volt a hangsúly. Idővel a különböző szakmai kihívások hatására elvált egymástól a bemutató és versenyprogram. Napjainkra elértük azt, hogy az adott évad legjelentősebb előadásait hívjuk meg Kisvárdára. Aki ellátogat hozzánk – szakmabeliek, vagy színházszerető emberek –, az minden évben egy keresztmetszetet kap a határon túli színháztársulások évadából.

Változott a fesztivál funkciója az eltelt évtizedek alatt? Milyennek látja a jelent, és milyen jövője van a rendezvénynek?

A funkciója nem változott sokat, hiszen a kezdetektől az volt a célunk, hogy bemutatkozási lehetőséget biztosítsunk a határon túl működő magyar anyanyelven játszó társulatoknak. Míg korábban szinte csak Kisvárdán lehetett határon túli előadásokat látni, addig a kétezres évektől Magyarországon több városába és Budapesten több helyszínre is meghívást kaptak a társulatok. Kisvárdra mindig aktuális akart lenni a programkínálattal. Arra törekedtünk, hogy az anyaországban még be nem mutatott produkciókat hívjunk meg a fesztiválunkra. A jövőben is ezek a céljaink, de szeretnénk arra helyezni a hangsúlyt, hogy a határon túl működő színházi műhelyeket is be tudjuk mutatni. Nem szeretnénk eltérni azonban az eredeti irányvonalától, hogy mindig az évad kiemelkedő előadásait mutassuk be a fesztiválon.

Mire a legbüszkébbek a fesztivállal kapcsolatban?

Közép-Kelet Európában tudomásom szerint nem létezik olyan fesztivál, amelyik egy helyszínen 30 évadot megélt volna. Nagy örömmel éljük meg azt is, hogy a sok jó előadás mellett minden évben 2-3 kiemelkedő produkciót is sikerül bemutatni fesztiválunkon. A legnagyobb öröm számunkra mindig a előkészítés utáni várakozás, a társulatok megérkezése, valamint a régi barátokkal való találkozás.

Dolgos idő

A kivételes igazgatói újszerűtetért járó tisztelettel adóztunk a nagyváradi *Czvikker Katalinnak* tavaly, mikor kiállt azért, hogy az eset egyik főszereplője, **Csiky Ibolya** is részese legyen a távol lévő *Sardar Tagirovsky* rendezői díja átvételének. Pár hónap múltán megértettük: lbike bársenyos, az egész Flórián teret betöltő kaja többé nem fog kihallatszani a kisvárdai bűfésátor ponyvája alól. Az idő nem mindig a kedvünkre dolgozik...

Máskor igen. Enyhe szorongással hívtam meg 2016-ban néhány olyan előadást, amelyek kívül maradtak a Pécsi Országos Színházi Találkozó (POSzT) versenyprogram-válogatóinak látókörén. Véletlenül, de úgy alakult, hogy a POSzT-ra meghívott határon túli előadások egyike sem szerepelt Kisvárdán, azok viszont, amelyek itt díjakat kaptak, díjesélyesek lehettek volna a POSzT-on is. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának *A nyugalom* c. előadása Radu Afrim rendezésében – grandiózus lélekfekély-show – harcban lett volna Pécsset a Legjobb előadás díjáért, míg Sardar Tagirovsky, két munkája alapján (*Úrhatnám polgár*, Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház és Szigjártó Timea-Aletta: *Az eset*, Nagyváradi Szigligeti Színház) kiérdemelhette volna a Legjobb rendezésért járó elismerést. A kisebb díjak várományosai között szerepelhetett volna a *Fade out*, a Piaf-Marche és a Kolozsvári Állami Magyar Színházról (R.: Tom Dugdale) Vivian Nielsen darabja, a *Hullámtörés*, de szóba kerülhetett volna a Kisvárdán díj nélkül maradt Csiky Ibolya (*Az eset*) vagy a

kassaiak *Mizantróp*-előadása (R.: *Czajlik József*) is. Erőse sikerül versenyprogram volt.

A kiemelkedő színvonalú előadásokhoz igyekeztem tekintélyes szakmai zsűrit toborozni. Elfogadta a felkérést két főszerkesztő-kritikus (Kovács Dezső, Török Ákos), két vezető színész (Hámori Gabriella, Gáspár Tibor) és egy ismert tv-kulturális műsorszerkesztő (Kántor Viola). Példamutató lelkiismeretességgel, megfizethetetlen alaposággal dolgoztak, jelen voltak a Szakmai Klub előadásvitáin, majd teljes egyetértésben hirdették ki a végeredményt. Döntéseik egybecsengtek a Színházi Kritikusok Céhe Színkritikusok Díja-szavazataival is.

A program összeállítása mindig dilemma. A POSZT, mostváltozóban lévő versenyszabályzatára tekintettel úgy gondolom, az innovatív rendezői színház megmutatkozási lehetőségei Pécssett kedvezőbbek lesznek, mint korábban voltak, s a művészi koncepció érvényesüléséhez a technikai feltételek is ott biztosítottak igazán. Ezért arra törekedtem, hogy az értékes előadások közül azokat részesítsem előnyben, amelyekben – a rendezői koncepció fontossága mellett – megkülönböztetett figyelemre méltó színészi alakításokat tudok kínálni a közönségnek. Szerencsére, a versenydíjak címzése nincs kőbe vésve. Ha sok a kitűnő egyéni szerepformálás, nem maradnak elismerés nélkül az arra érdeemesek. Igyekeztem ezúttal is értő színházi embereket javasolni az 5 fős zsűribé. Tagjai: *Fábián Péter* színész-rendező, K2 Társulat, *Keszég László*, a Szegedi Nemzeti Színház főrendezője, a Magyar Színházi Társaság elnöke, *Pataki András*, a Soproni Petőfi Színház igazgató-főrendezője, *Zappe László* színkritikus és dr. *Zsigmond Andrea* egyetemi oktató, színházi szakíró, szerkesztő. A versenyelőadások vitájának helye a Szakmai Klub. Házigazdája *Máté Gábor* színművész-rendező, a Katona József Színház igazgatója és *Sztafenki Pál* színművész-rendező, a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház művészeti vezetője. Állandó meghívottjai *Hámori Gabriella*, *Mészáros Ibolya* és *Zeck Julianna* színművésznők, *Cserje Zsuzsa* dramaturg, *Árkosi Árpád* rendező, *Benkő Bence* színész-rendező és *Kovács Dezső* kritikus, szerkesztő. Hozzájuk csatlakoznak alkalomszerűen a fesztiválra érkező színkritikusok. A napi eseményekről – megújított stábbal – a Kisvárdai Lapok tudósít.

Kényszerű újdonság, de igazlmas kihívás az eredetileg Békéscsabán készült, majd a Fővárosi Nagycirkusz műhelyében átalakított porondszínház ponyvája alá invitálni a közönséget, az ásatások miatt kieső Várszínház helyett. Itt kerülnek sorra a versenyző és a versenyen kívüli zenés produkciók. A Fesztiváltól lelki felüdülést, a derű óráit igénylő közönség szolgálatában nem akarunk alább teljesíteni a szoktalan körülmények között sem.

A Vár feldúlt állapota nem fogja akadályozni *Sardar Tagirovsky* rendezőt abban, hogy ott tartsa meg *Arlequin – Kollektív szerepépítés* címmel, 5 napos, napi 5 óras, 20 fősre tervezett workshopját. Ez a program helyettesíti a tavaly bevált, ezúttal azonban – az útkeresés okán – elhagyott diák minifesztivált. Az egyetemi hallgatók, ugyanakkor nem maradnak versenyen kívül: a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemről bekerült a „fel nőttek” programjába a *Valaminek a második része* c. darab, Keresztes Attila rendezésében.

A POSZT szigorú versenyrendjével ellentétben, Kisvárdán lehetőségünk van arra, hogy megállítsuk az időt, és visszahajoljunk az elejtett értékekért. Nem tiltja programfusa a korábbi évadokban otthon sikeresnek bizonyult, de idáig el nem érkezett előadások meghívását, ha azok repertoáron vannak még. Ilyen retrospektív válogatói gesztus következtében lehet most jelen az Aradi Kamaraszínházból a *Tündéri*, s nem kizárt, hogy jövőre itt lehet két kedves előadás, az idén teremhiány miatt kimaradt *Amadeus* a Szabadkai Népszínházról, vagy Tamási Áron *Zongotája* Sepsiszentgyörgyről.

Jövőre lesz 30 éves a Fesztivál. A jubileum felvezetéseként, tavaly *Tompa Gábor*, a Kolozsvári Állami Magyar Színház igazgatója és főrendezője volt, most a beregszászi társulattal és a Nemzeti Színházzal, *Vidnyánszky Attila* lesz a díszvendég, a jubileumi évadban pedig *Bocsárdi László*, a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház igazgatóját kérjük fel e tisztre. A díszvendég-programhoz kapcsolódik a beregszászi társulat történetét bemutató kiállítás, *Ilovsky Béla* fényképanyagából.

Mit remélek a jubileumtól? Tudom, nem léphetünk kétszer ugyanabba a folyóba. Az aktív színészek előtt kinyílt a világ, s igyekeznek szarván ragadni az időt: elvállalják a filmszerepeket, a vendégfellépéseket: nincs mikor múltba révedniük. A réáérők? Ha újra megnyitnák a szép emléké Csillebérci úttörőtábor, s a régi pajtások visszalátogatnának; a nosztalgia-bújóska lelegején rádöbbenének, hogy nem bírnak időben elszaladni a rejték helyükre a hunyó elől. Vicc-e az ma, amin akkorakat hahotáztunk valaha?

Balogh Tibor
művészeti tanácsadó

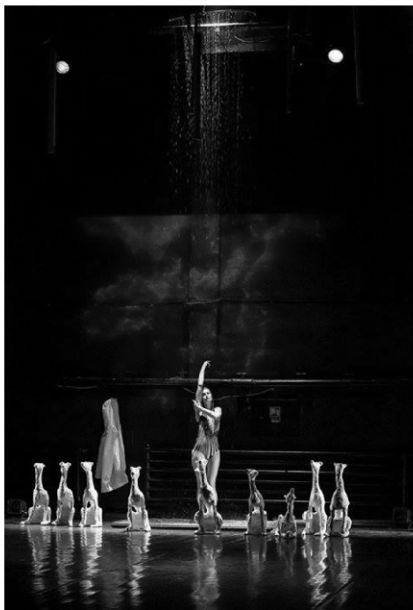
Szivacsszív

Kritika – Puskin nyomán: *Anyegin* - Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház

Szakács László már az előadás megkezdése előtt szemmel tartja a közönséget. A játék kezdetén a szín közepére jön, bemutatkozik, és részletesen beavat bennünket abba, amit látni fogunk. Beszél a történetről, az *Anyegin* magyar recepciójáról, de magáról az előadásról is; főként a rendezőről, aki majd minden eszközt bevet, hogy hatást gyakoroljon ránk, nézőkre.

Van ennek a hosszú monológnak pragmatikus szerepe (az alapművet nem ismerők számára kontextusba helyezi a megjelölt történetet), de érződik rajta az a játékos ironia és önironia is, amely az előadásnak fontos alkotóeleme. Merthogy a rendező, Nagy Botond valóban nem gátlásos, ha a különböző hatásközöket kell változatosan felhasználnia. Az előadás nem klasszikus interpretáció, a rendezői ötletek nem a történetmesélést vagy a karakterábrázolást szolgálják.

Az *Anyegin* inkább az asszociációk kiindulópontja; a rendezés a műben felmerülő ontológus kérdések, problémák (boldogságkeresés, magány, perspektívavágy stb.) mellé rendelt stílusosan eltérő képeket, jeleneteket. Ezek a fragmentumok önmagukban érdekesebbek, mint a belőlük összerakható történet. Puskin soraiból nagyon kevés hangzik el – amúgy sem a szavak dominanciája jellemzi a produkciót. Lényegesebb a mozgás, a gesztusok szerepe és maga a színészi jelenlét. Az atmoszféra megteremtésében kulcsfontosságú az áradó, hömpölygő, erősen repetitív zene, amely ritmizálja a lüktető érzelmeket sűrítő mozgássorokat. Az első képek egyikében egy megelevenedő Matryoska-baba perdül táncra. Az előadás emblematikus jelenetében a szereplők a Márton Erika díszletének hangsúlyos kelleikeiként funkcionáló kutyaszobrokkal szaladnak fel és alá a színen, helyenként sebességet, irányt váltva, racionálisan megfogalmazhatatlan szenvedélyeket érzékelve meg.

Anyegin és Lenszkij párbajánál viszont éppen az aktus végtelen lassú tempója kelt feszültséget. De nem pusztán a zene és a mozgás teatralizálja a történet-fragmentumokat. Nagy Botond sok játéköltetletet alkalmaz, amelyeket nem egyszer meghökkenetően fűz egymásba. Az említett kutyáktól a teniszlabdáig sorolhatók erre példák, de a legemlékezetesebb alighanem Lenszkij halálának jelenete. A költő saját vérző szívével a kezében hal meg – de még mielőtt ezt az ötletet a szentimentális giccs vizuális kivetítéseként értelmezhetnénk, a színpad hátterében levetkőzik, zuhanyozni kezd, és a vérzőszívvel szappanozza magát. Az abszurd és a blódlí eszközeivel is élő humor amúgy sem idegen a produkciótól; ebből épül fel Dávid Péter hosszú, angol nyelvű, a színházi situációra is reflektáló one man show-ja is, amely alig akar befejeződni. De számomra az előadás legszebb percei a komolyan vett érzelmek színészi ábrázolásához kötődnek, elsősorban *Anyegin* (Faragó Zénó) és *Tatjana* (Szilágyi Míra) jeleneteihez. Amikor *Anyegin* elutasítja *Tatjánát*, a két színész stílizáltan, nem egymásra, hanem előre nézve mondja a szöveget. Am ahogy az elutasítás okozta fájdalom elhalalmasodik *Tatjánán*, a színésznő partnere felé fordul, igen erőteljesen és sűrítetten jelenít meg a lány érzelmét. Vagyis nem a stílizálás írja felül a reálsituációt, hanem az érzelmek intenzív, realiztikus ábrázolása roncsolja szét az elidegenítést. Később pedig egymás mellett, egymásba kapcsolódóan játszóak el a kimondott szavak és a tudatalatti érzelmek diszcrepanciáját.

Az előadás gazdag alkotói képzeletről, számos színházi forma ismeretéről és méltánylandó rendezői kezűgyességéről győző meg. De hiányzik belőle az ötleteket megrostálni kész ökonómia és az a struktúra, ami a szándékos strukturátlanságnak formát ad. Sokszor ismétlődnek ugyanazok az ötletek (a különböző interjúk és ál-interjúk például egy idő után unalmasan torlódnak egymásra), az aktuális politikai üzenetek vagy túllontúl fézenfekvő asszociációk mentén, vagy teljesen önkényes pillanatokban kerülnek a játékba, az igazán erős színpadi jelenléttel bíró Szakács László szerepének éppúgy nem sikerül hangsúlyos pozíciót találni, mint az ironikusan kezelt interaktivitásnak. Meg-megtörik a ritmus is; egyes képek mintha csak az anyegini unalmat akarnák a néző számára is átélhetővé tenni. A túlzásúfólság, az eklektika a színészi alakítások tétjét, jelentőségét is csökkenti, hiszen ha a stílusesszóközök átláthatatlanul keverednek, akkor bárhogyan el lehet mondani egy monológot. A nézőket vakító világitás pedig nem jelentésses provokáció, csupán funkcionálisan fizikai inzultus. És már csak azért is felesleges a szembecsukásra készítő effektus, mert az egyértelmű tehetséget mutató előadást megoldatlanságai, problémái ellenére is látni érdemes.

Az igazi vagány rendező még azt is bevállalja...

Idén immár huszonkilencedik alkalommal nyitotta meg kapuit a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválja. A kilenc napig tartó színházi seregszemle a Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház *Puskín nyomán Anyegin* című előadásával indult, Nagy Botond rendezésében, a megszokottól eltérő helyszínen, a Debreceni Csokonai Nemzeti Színházban. A produkcióról szóló szakmai beszélgetésnek is a debreceni teátrum művészbüféje adott helyet.

Tatjana: Szilágyi Míra; Anyegin: Faragó Zénó

Ráckevei Anna, a színház igazgatónője örömmel konstatálta: „Először költözött Debrecenbe Kisvárdára”, s a szakmai beszélgetést megelőző köszöntőkből az is kiderült, hogy technikai okok miatt (a díszlet felső szerelvénye nem fért volna be a fesztivál helyszínére) a szakmai zsűrinek – a szokásostól eltérően – „idegenben” azaz a civisvárosban kellett kezdenie a munkáját.

A versenyelőadások sorát ez a kifejezetten formabontó, provokatív, a narrációban elhangzott szavakkal élve, „technopoétikus installáció” indította. A „nyomokban még Anyegin is tartalmazó” erdélyi produkciót nagy érdeklődés kísérte, ennek megfelelően teljesen megtelt a Csokonai nézőtere. A bő kétórás előadást szünet nélkül játszották, mely azonban nem akadályozott meg egyeseket abban, hogy felálljanak és elhagyják a helyüket.

„Folyton várunk valamire, aminek talán csak a saját, öntörvényű valóságunkban van létjogosultsága. Néha annyira ragaszkodunk, hogy azt gondoljuk, az elengedés tulajdonképpen az élet utolsó lényeges momentuma. De ha megszabadulnánk ettől a rögeszmétől, talán határtalan ragyogásként bontakozna ki bennünk egy olyan végleges állapot, melyben azonos az élet és halál. A hétköznapi tapasztalaton túli ajándék pedig: mozdulatlan tánc, izen túli édesség, mely semmivel sem mérhető.” - olvasható a darab ismertetőjében.

Akissé dőcögösen induló szakmai beszélgetésen a darab rendezője egyéb elfoglaltságai miatt nem vett részt, így leginkább a szereplők próbálták megválaszolni Gyürky Katalin szakíró, irodalomtörténész kérdéseit, majd Árkosi Árpád rendező, Urbán Balázs színikritikus, valamint Sztarenki Pál a Hevesi Sándor Színház művészeti vezetője vette át tőle a szót.

Először az előadás egyik talán legszebben, legizgalmasabban megkomponált, bár túlzottan elnyújtott jelenete került a fókuszba, melyben a szereplők a színpad hátuljáról futnak előre, majd vissza hátra fehér (gipsz) agárkutyákat cipelve. A hozzászólásokból kiderült: mindenki kicsit másként értelmezte a szóban forgó színpadi akciót. A Lenkszajt megformáló Kádár. L. Gellért arról beszélt: „Elvonatkoztatva ettől a jelenettől, mindannyian folyamatosan menekülünk valami, példáualey érzésvagy egy gondolat, esetleg önmagunk elől, s sajnos gyakran elszaladunk a fontos pillanatok mellett is.”

Az előadás másik szereplője, Dávid Péter viccesen úgy fogalmazott: Egy kicsit olyan érzésünk volt, mintha rendező akart volna elmenekülni a történettől.” Tény, ahogy azt többen is megállapították, a darab vállaltan elrugaszkodik a klasszikus szövegtől, s minden eszközt és hatáselemet bevet – hol finoman, hol durván - annak érdekében, hogy valamiféle impulzust váltson ki belőlünk.

Árkosi Árpád szerint Nagy Botond igazi vagány, hiszen meri vállalni, hogy a konvencionális színházcsinálástól gyökeresen eltérő kísérletezései eredményeképpen többen akár ki is mennek az előadásáról. Azt viszont hozzátette: Gyergyószentmiklóson nem tapasztalta, hogy elhagyták a nézőteret. A rendező szerint, szükséges az ilyesfajta bátor, provokatív rendezés, mely kimozdítja az embert a komfortzónájából.

Sztarenki Pál úgy vélte, az előadás legfőbbképpen a szemtelenség szemelvényeként értelmezhető, s épp emiatt némiképp becsapva érezheti magát a néző, bár –mint mondta – az etűdök, képek látványos, sokszor magával ragadó sorozata gazdagon kárpótolja a közönséget.

Urbán Balázs erősen asszociatívnak, ugyanakkor az olykor kellemetlenül erős fényeffektusok miatt retinaszaggatónak nevezte az előadást, s azt is mondta, hogy „a struktúrálatlanságot kellene strukturálni”. A darab gyergyószentmiklósi fogadtatásáról Bartha Boróka mesélt: „Örömmel látjuk, hogy a fiatalok imádják az Anyegin, többször is megnézik, sőt az előadás hatására többen el is olvassák az eredeti művet.” Zsigmond Andrea szakíró, a zsűri tagja szerint nem feltétlenül provokatív ez a döntően mozgás-alapú, erős vizuális hatásokra építő előadás, csak másként akar foglalmazni. A produkció pozitívumaként pedig azt emelte ki, hogy végül is „a mi szerelmi bénázásainkról szól.”

Rómeó és Júlia a levegőben

A helyét kereső cirkusz, amelyik kénytelen versenyre kelni a szuper filmek forszírozottan hatásos, vagy akár hatásvadász látványvilágával, mind többet happol el meglehetősen mohósággal más műfajoktól. A számokban az artisták viselkedésmódja egyre fontosabbá válik, tehát az attrakciók mellett, a hogyan is hangsúlyossá vált, lényeges, milyen figurát testesít meg az artista, milyen jelmezben. Mondjuk például a zsonglőr lehet frakkos úriember, bohócos, csetlő-botló, ügyetlenkedő alak, de børszerkós menő csávó is.

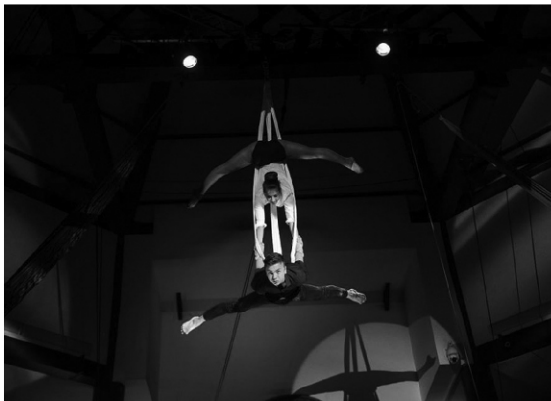
Szerelmi jelenet a trapézon régen elképzelhetetlen volt, ma már cirkuszi közhely, sóvárgó tekintettel összeölelkezve lengedezni a légtérben. Na de egész darabot előadni, ráadásul magát Shakespeare-t, a Rómeó és Júliát, ez vakmerő vagányságnak tűnik. De a méltán világhíres, a Trafóban többször óriási sikerrel megfordult Cirkus Cirkóri is megcsinálta, meg Schilling Árpád is rendezett úgy-ahogy összefüggő darabot fiatal francia artistákkal, akik ezt el is játszották a Fővárosi Nagycirkuszban is, ahol legutóbb Fekete Péter egy Ludas Matyit „vezetett” elő.

A Baross Imre Artistaképző Intézet fiataljai stílszerűen, a kisvárdai vár mellett felhúzott cirkuszsátorban adták elő *Rómeó & Júlia* hites történetét. Valószínűleg nem véletlen, hogy az és kötőszót kivették a címből, ezzel utalnak arra, hogy ez mégiscsak egészen más, mint az eredeti. Egyáltalán nem beszélnek benne. De mondjuk egyáltalán nem beszélnek a Magyar Állami Operaházban, Seregi László remekművű koreográfiájában sem, azonban abban az esetben nyilvánvaló, hogy – amennyire ez egyáltalán lehetséges – ő csaknem egy az egyben, Shakespeare-t akarta átültetni a tánc nyelvére. A fiatalok viszont egy ötven perces verziót játszanak. Akrobatikus elemeket használnak leginkább, de az úgynevezett fizikai színház, a kortárs tánc, a pantomim eszköztárából is elcsennek ezt, azt. És ami a leginkább értékelhető, hogy beleadják a produkcióba szívüket-lelküket, nagy energiájukat, szerelemre való képességüket, családottságukat, haragjukat, ha kell, akár agressziójukat. Erezhetően megérinti őket a történet. Odaadják magukat neki. Meg a rendezőnek, Uray Péternek. Azért tudom, hogy ő állította színpadra az előadást, mert elment mellettem és rám köszönt, s kihasználva a kiváló alkalmat, megkérdeztem tőle. Amúgy a fesztivál műsorfüzeté, bár minden más esetben feltűnteti a szereplőket és a rendezőt, ebben az esetben meglehetősen nyomonalúan elfelejtkeztek erről. Ami bizonyos mértékig mutatja a cirkuszművészet egyelőre furcsa helyzetét, valahogy a szerkesztő ezt nem érezte ordító hiánynak, míg minden más esetben valószínűleg buzgón telefonálni kezdett volna, hogy kellőképpen tudakozódjon. A Szarvasi Vízi Színház honlapján egyébként ugyanez a helyzet.

Ez a verzió maffiacsaládok harcaként ábrázolja a közismert történetet. Székekből, asztalokból áll a díszlet jelentős része, s ezekből kerekedik például verekedésre alkalmas csehó, de a báli jelenethez semmi más nem szükséges, mint a mozgékony, ruganyos testek. Uray nem szépiú Rómeót, és „a Napra lehet nézni, de rá nem”-típusúan gyönyörű Júliát választott. Alacsonyok mindketten, és némiképp túlsúlyosak is. Ugyanakkor hajlékonyak, és a szemükben ott van az a tűz és láz, az a zsigerből jövő érzés és indulat, ami kell.

Júlia kötélen mutatja meg magát először, szép lírai száma van. A srác, ha dühös, nem falra mászik, hanem rúdra, ahogy többen is, ott kakaskodni, versengeni is lehet. Mercutio gurtbna kapaczkodva, a levegőben haldozik, ez gyönyörű és megrendítő. Júlia a légből hosszú golycon hempergeti le magát a magasból az őt a földön háton fekvő epedve váró Rómeójához. Egy hatalmas karika a sírbolt bejárata. Ötlet ötlet hátán, de ezek nem mennek a közlendő rovására. Pazar az őszmunka, ahogy mindenki egyszerre a színpadon van, és áldozatosan játszik tömeget is, hogy aztán ő emelkedjen ki a sorból.

Ez az áldozatkészség megmutatkozott akkor is, amikor a felhőszakadás miatt abba kellett hagyni az előadást, és meg kellett próbálni vízmentessé tenni az eléggé balesetveszélyessé vált színpadot. Egy korszerű sátornak szerintem egyébként nem lenne szabad így beáznia. Tavasszal például hatalmas égi áldás után jártam a Magyar Nemzeti Cirkusz sátrában, akkor sár volt, hogy külön mutatvány volt megközelíteni, de fikarcnyi beázásnyomot sem láttam. A fiatalok a váratlan helyzetben is igen jól vizsgáztak, némi zavarodottság után, ki mit talált, azzal kezdte vízteleníteni a színpadot. Mondta is mellettem egy néző, hogy ez micsoda alázat, hát igen, ezen az attrakción is látszott, hogy megszokták az őszmunkát, és szívéjüknek tekintik a produkciót. Ebben a váratlan közjátékban nyújtott teljesítményüket is megtapsolták a nézők. A produkció végén pedig nem csak vastaps volt, hanem ováció is. Ez azért még nem azt jelenti, hogy világszámok vannak az előadásban, vagy nincsenek benne sete-sutaságok. De a nagy akarás, a fantázia és a tehetség szerethetően áttelekesíti ezt a markánsan egyedi Rómeót és Júliát.

Mai program:

11:30 – Zlatko Paković:

KAPITALIZMUS

A Szabadkai Kosztolányi Dezső Színház előadása.
Szerző és rendező: Zlatko Paković. (versenyelőadás)
Helyszín: Rákóczi-Stúdió

18:30 – Bernard-Marie

Koltés: ROBERTO ZUCCO

A Székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház előadása.
Rendező: Zakariás Zalán.
(versenyelőadás)

Helyszín: Művészetek Háza

21:00 – Wasserann-Leigh-

Darion: LA MANCHA**LOVAGJA**

Az egri Gárdonyi Géza Színház előadása.
Rendező: Blaskó Balázs.
Helyszín: Cirkuszsátor

Kapitalizmus

Roberto Zucco

kisvárdai lapok

A Magyar Színházak
XIX. Kisvárdai
Fesztiváljának napilapja

Szerkesztő:
Ungvári Judit

Nyomdai előkészítés:
Fnor Reklámgrafika Kft.
Nyomdai kivitelezés:
Imi Print Nyomda
Felelős kiadó: Nyakó Béla
ISSN 1587-8325
www.kisvarda.szhaz.hu

A Magyar Színházak
XIX. Kisvárdai
Fesztiváljának támogatói:

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMAKISVÁRDA VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

Nemzeti Kulturális Alap

SZÉKELYUDVARHELYI
SZÍNHÁZ

La Mancha lovagja